

Gäller för: VE Bild o funktionsmed

Giltig från: 2025-02-26

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Giltig till: 2027-02-18

Granskad av: Ina Gillström, (inagi1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Christian Göransson, (chrgo6), Verksamhetschef

Lokala strålskyddsregler för arbete med konventionell röntgen

Förändringar sedan föregående version

Förlänger giltighetsdatum.

Bakgrund och syfte

Det finns krav på dokumenterade rutiner som ska tillämpas för de arbetsmoment som omfattar strålkällor avsedda för exponering, enligt 5 § 3 kap. och 2 § 4kap. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrift om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning (SSMFS 2018:1).

Syfte och mål med denna rutin är att arbetstagare vid Skaraborgs Sjukhus ska känna till de lokala strålskyddsregler som gäller för arbete med konventionell röntgen.

Utförande

Lokaler där konventionell utrustning finns på Skaraborgs sjukhus klassas som skyddat område i enlighet med 4 § 4 kap. SSMFS 2018:1. Personal som arbetar inne på det skyddade området kan få sådana årliga stråldoser att

- den effektiva dosen överstiger 1 mSv,
- den ekvivalenta dosen till ögats lins överskrider 15 mSv,
- den ekvivalenta dosen till extremiteter överskrider 50 mSv,
- den ekvivalenta dosen till huden som ett medelvärde över 1 cm² överskrider 50 mSv, oavsett hur stor yta som exponeras.

Manöverrummen klassas inte som skyddat område och personal som vistas i manöverrummet erhåller en effektiv dos som är lägre än 0,1 mSv/år, vilket motsvarar dosrestriktionen för allmänheten enligt 4 § 5 kap. SSMFS 2018:1.

Handhavande personal, samt personal som återkommande kan behöva att befinna sig inne på skyddat område samtidigt som exponering/ genomlysning pågår ska ha genomgått teoretisk strålskyddsutbildning. Utbildningen upprepas minst vart tredje år eller oftare vid behov.

Handhavande personal av en konventionell röntgenutrustning ska ha genomgått körkortsutbildning på den specifika utrustningen innan den används. Körkortsutbildning ska upprepas vid behov.

Strålskyddsregler för arbete inom skyddat område med konventionell röntgen:

- Alla personer utöver patienten som befinner sig inne på det skyddade området samtidigt som exponering/genomlysning pågår ska under alla förutsättningar bära strålskyddsutrustning. Med strålskyddsutrustning avses blyförkläde i form av väst, kjol (alternativt förkläde) samt halskrage.
- I största möjliga mån ska takhängda strålskärmar, bordshängda strålskärmar samt strålskärmar ståendes på golvet användas för att begränsa spridd strålning till personalen.
- I den teoretiska strålskyddsutbildningen specificeras olika tekniker för att minska stråldosen till patienten och personalen, exempelvis: avståndslagen, blända in strålfältet och lågdosläge. Vid genomlysning gäller dessutom att kunna spara genomlysning och ha rätt avstånd mellan patient, röntgenrör och detektor. Dessa tekniker ska självklart användas i det praktiska arbetet.
- Gonadskydd och kompression ska användas och dokumenteras i enlighet med gällande styrdokument.
- All personal som är utsedda för stickprovsmätning ska bära dosimeter på anvisat sätt.
- En kvinnlig arbetstagare som är gravid och har anmält detta till närmaste chef har rätt att under återstoden av graviditeten omplaceras till arbete som inte är förenat med joniserande strålning. Om den gravida kvinnan väljer att inte omplaceras skall arbetsgivaren planera arbetet så att stråldosen till fostret blir så liten som rimligen är möjlig

och så att det är osannolikt att stråldosen till fostret överstiger 1 mSv under återstoden av graviditeten.

- Endast personal som bidrar till arbetet ska vistas i det skyddade området när exponering/genomlysning pågår. Dock kan personal under upplärning, studenter, anhöriga samt tolk få vistas i det skyddade området samtidigt som exponering/genomlysning pågår om behov föreligger.
- Alla avvikelser som gav eller skulle kunna ha gett patienter eller personal en onormalt hög stråldos ska anmälas av berörd personal i sjukhusets avsedda avvikelserapporteringssystem (MedControl PRO).

Strålskyddsombud ska utses av enhetschef. Hen ansvarar för följande områden:

- Är verksamhetens stöd i strålsäkerhetsarbetet och arbetar aktivt för att strålsäkerhetsregler är kända och tillämpas.
- Är kontaktperson mot utsedd sjukhusfysiker.
- Årlig kontroll av blyförkläden, samt beställning av nya blyförkläden vid behov. Om oklarheter föreligger angående beställning av blyförkläden tas kontakt med utsedd sjukhusfysiker och attesterande chef.
- Ansvarar för årlig kontroll av strålskyddsutrustning, samt beställning av ny strålskyddsutrustning vid behov.

Relaterad information

[Omhändertagande av strålningsrelaterad avvikelse](#)

Käll- och litteraturförteckning

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning (SSMFS 2018:1).

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VE Bild o funktionsmed

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Granskad av: Ina Gillström, (inagi1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Christian Göransson, (chrgo6), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9723-1331555881-8

Version: 7.0

Giltig från: 2025-02-26

Giltig till: 2027-02-18